

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJĄ

2021-03-02 Nr. 4D-2020/1-1555

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2020-12-03 gavo X (toliau citatose ir tekste vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (toliau citatose ir tekste vadinama – VDAI) pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai nesilaikant Pareiškėjo 2020-02-15 skundo nagrinėjimo (dalies skundo persiuntimo) terminų ir kt.

2. Skunde, be kita ko, nurodyta:

2.1. „Kreipiausi į VDAI su skundu 2020-02-15 Nr. 1R-1163(2.13.E)“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta; toliau citatose ir tekste vadinama – Skundas VDAI). „Sprendimas el. paštu pateiktas 2020-12-03 (2020-12-02 Nr. 3R-1061(2.13.-1)“ (toliau citatose ir tekste vadinama – Sprendimas). „Sprendime nurodyta, kad tyrimui reikalingą papildomą informaciją iš pažeidėjo VDAI gavo 2020-03-13. Sprendimu taip pat nuspręsta Skundo VDAI dalį persiųsti nagrinėti VVTAT [Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai] pagal ADTAI [Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas] 27 str. 1 d. 2 p. ir 27 str. 2 d.“

„VDAI priimdama sprendimą nagrinėti (ar atsisakyti) Skundą ar jo dalį turėjo galimybę įvertinti informaciją, atitinkamai ir pareigą priimti sprendimą jo dalies nenagrinėti, kai dalis Skundo yra priskirtina VVTAT kompetencijai, – t. y. vadovautis ADTAI 27 str. 1 d. 2 p. ir 27 str. 2 d. ir Skundo dalį per 5 d. d. persiųsti VVTAT bei mane apie tai informuoti. [...]. Aplinkybės dėl „banerio“ buvo žinomos pradinėje skundo medžiagoje ir neatsirado vėliau, kai buvo pradėtas Skundo tyrimas, t. y., neišaiškėjo naujos aplinkybės skundo tyrimo eigoje. Toks itin vėlyvas VDAI informacijos persiuntimas VVTAT gali turėti tiesioginių pasekmių Skundo VDAI dalies ištyrimui ir atitinkamai sankcijų paskyrimui, įvertinus, kad VVTAT taip pat yra apribota imtis veiksmų, įskaitant sankcijų paskyrimą, jei būtų viršyti teisės aktuose nurodyti terminai“;

2.2. „Atkreiptinas dėmesys, kad nuo tada, kai VDAI gavo papildomą tyrimui reikalingą informaciją iš pažeidėjo, iki Skundo VDAI priėmimo praėjo kone 9 mėn. Iš to, kas pateikta Sprendime, nenustatyta, kad būtų įvykę dar kokie nors susirašinėjimai. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad tyrimas buvo nepagrįstai vilkinamas.“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierių: „pateikti pažymą dėl mano teisių pažeidimo, savalaikio Skundo VDAI dalies VVTAT nepersiuntimo ir manęs neinformavimo, tyrimo nepagrįsto vilkinimo [...]“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Seimo kontrolierius, atsižvelgęs į tai, kad skunde Seimo kontrolieriui Pareiškėjas nurodė ne tik VDAI pareigūnų galimai netinkamo veikimo aplinkybes nagrinėjant jo 2020-02-15 skundą, tačiau apibendrintai skundėsi ir kita VDAI veikla, nenurodydamas konkrečių Pareiškėjo teisių pažeidimų dėl šios VDAI veiklos, bei vadovaudamasis:

4.1. Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo [toliau citatose ir tekste vadinama – Įstatymas] 8 straipsniu („2. [...] VDAI, atlikdama Reglamente (ES) 2016/679 nustatytas priežiūros institucijos užduotis ir šiame įstatyme jai nustatytas funkcijas bei priimdama sprendimus dėl jų atlikimo, yra nepriklausoma. Jos teisės gali būti suvaržytos tik įstatymų. 3. Valstybės [...] institucijos ir įstaigos, Lietuvos Respublikos Seimo nariai ir kiti pareigūnai [...] neturi teisės VDAI, jos vadovui, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, daryti jokio politinio, ekonominio, psichologinio, socialinio spaudimo ar kitokio neteisėto poveikio. Kišimasis į VDAI veiklą užtraukia įstatymų nustatytą atsakomybę“);

4.2. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo (toliau vadinama – SKĮ) 17 straipsnio 1 dalies 3 punktu (Seimo kontrolierius priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą (jo dalį), apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai),

informavo Pareiškėją, kad *Seimo kontrolierius nenagrinės šios Pareiškėjo skundo Seimo kontrolieriui dalies (tačiau nagrinės Pareiškėjo skundo dalį dėl VDAI pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai nesilaikant Pareiškėjo 2020-02-15 skundo nagrinėjimo (dalies skundo persiuntimo) terminų).*

5. Iš kartu su skundu Seimo kontrolieriui pateiktų dokumentų nustatyta:

5.1. VDAI 2020-12-02 raštu Nr. 2R-6043(2.13.) pateikė Pareiškėjui Sprendimą dėl Skundo VDAI;

5.2. 2020-12-02 Sprendime, be kita ko, aktualiais šio tyrimo klausimais nurodyta:

5.2.1. VDAI „2020-02-15 gavo Pareiškėjo 2020-02-15 Skundą VDAI dėl galimai neteisėtų [...] UAB (toliau – ir skundžiamas asmuo, Bendrovė) veiksmų. Skunde VDAI Pareiškėjas nurodo, kad 2020-01-07 į jam priklausančią elektroninio pašto adresą <...> iš skundžiamo asmens gavo du pranešimus, kuriuose siūloma naudotis „EDI sistema“ paslauga, taip pat akcijų ir kt. prenumeratos paslauga (pranešimų pabaigoje yra „baneris“ su nuoroda „Prenumeruok“ [reklaminis langelis]). Tokiais veiksmais, pareiškėjo teigimu, skundžiamas asmuo neteisėtai vykdė tiesioginę rinkodarą, nes neturėjo Pareiškėjo sutikimo tokiems pranešimams siųsti. [...].

VDAI, pagal savo kompetenciją išnagrinėjusi pareiškėjo Skundą VDAI, nustatė: VDAI 2020-03-13 gautame paaiškinime [...] skundžiamas asmuo nurodė, kad Bendrovė teikia tiekimo, prekių sandėliavimo ir komplektavimo paslaugas verslo klientams, t. y. veikia B2B („verslas verslui“) sektoriuje. [...]. Taigi, pagal skundžiamo asmens paaiškinimus, 2020-01-07 pranešimas Pareiškėjui buvo išsiųstas kaip netinkamam adresatui, o iš Pareiškėjo gavus atsakymą, jam buvo paaiškinta, kad įvyko klaida. [...].

Dėl skundžiamo asmens Pareiškėjui siųstuose elektroniniuose laiškuose naudojamų „banerių“

Iš Pareiškėjo Skunde VDAI nurodytų aplinkybių spręstina, kad jis skundžia ne tik Bendrovės veiksmus, kuriais jam buvo siūloma naudotis EDI sistema, bet ir elektroniniuose laiškuose Bendrovės naudojamu „baneriu“: „*SLO Visa informacija apie SLO Lithuania renginius, akcijas ir naujienas! Prenumeruok*“. Savo ruožtu skundžiamas asmuo VDAI pateiktame atsakyme neigė Pareiškėjo atžvilgiu vykdomas tiesiogines rinkodaros veiksmus. [...].

VDAI nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-09-25 nutarimu Nr. 1156 [toliau citatose ir tekste vadinama – Nuostatai], 10.2 punkte įtvirtintas vienas iš VDAI

veiklos tikslų – stebėti ir užtikrinti Reglamento (ES) 2016/679, Asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymo, Įstatymo [...] taikymą, prižiūrėti ir kontroliuoti Elektroninių ryšių įstatymo nuostatų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą bei privatumo apsaugą, vykdymą. Siekdama Nuostatų 10.2 papunktyje nurodyto tikslo, VDAI, be kita ko, tikrina asmens duomenų tvarkymo teisėtumą Reglamento (ES) 2016/679, Įstatymo ir kitų įstatymų, reglamentuojančių asmens duomenų ir (ar) privatumo apsaugą, bei VDAI nustatyta tvarka priima sprendimus dėl asmens duomenų tvarkymo pažeidimų (Nuostatų 12.2 papunktis). Savo ruožtu reklamos priežiūrą (be kita ko, ir pagal RĮ [Reklamos įstatymo] 13 straipsnį, reglamentuojantį reikalavimus reklamai, skleidžiamai kitomis reklamos perteikimo priemonėmis, tarp jų – ir elektroniniu paštu) atlieka VVTAT (RĮ 19 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

VDAI, atsižvelgdama į tai, kad Pareiškėjui siųstuose elektroniniuose laiškuose esantis „baneris“ [reklaminis langelis] siunčiamas automatiškai, nepriklausomai nuo elektroninio laiško turinio ar adresato (tai patvirtina ir paties VDAI pateikti skundžiamo asmens jam siūsti pranešimai, kuriuose yra minėtas „baneris“, nepriklausomai nuo to, ar Pareiškėjui buvo siūstas laiškas dėl EDI sistemos, ar atrašoma į Pareiškėjo paklausimus), sprendžia, kad „banerių“ siuntimas šiuo atveju vertintinas ne kaip tiesioginė rinkodara, o galimai kaip reklama, už kurios priežiūrą yra atsakinga VVTAT.

Skunde nurodytų aplinkybių ar dalies jų tyrimo nepriklausymas priežiūros institucijos (VVTAT) kompetencijai sudaro pagrindą atsisakyti nagrinėti skundą ar jo dalį (Įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktas) ir perduoti skundą ar jo dalį nagrinėti kompetentingai institucijai (Įstatymo 27 straipsnio 2 dalis). Tokiai aplinkybei paaiškėjus skundo nagrinėjimo metu, skundo ar jo dalies nagrinėjimas nutraukiamas (Įstatymo 29 straipsnio 1 dalies 2 punktas).

Vadovaujantis šiuo teisiniu reguliavimu bei aukščiau nurodytais motyvais, Pareiškėjo Skundo VDAI dalies dėl „banerių“ siuntimo nagrinėjimas nutrauktinas ir ši Skundo VDAI dalis persiūstina pagal kompetenciją nagrinėti VVTAT“;

5.2.2. „VDAI, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Įstatymo 29 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 31 straipsnio 1 dalies 1, 2 punktais, BDAR 58 straipsnio 2 dalies d punktu, nusprendžia:

1. Pareiškėjo 2020-02-15 Skundo dalies dėl „banerių“ siuntimo teisėtumo nagrinėjimą nutraukti ir šią skundo dalį persiūsti VVTAT. [...].

Šis sprendimas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui [...].“

6. Seimo kontrolierius, atsižvelgęs į pirmiau nurodytas aplinkybes kreipėsi į:

6.1. **VDAI**, prašydamas pateikti motyvuotus paaiškinimus: dėl Pareiškėjo skunde nurodytų ir pažymos 2.1 punkte pacituoto VDAI veiklos aplinkybių aprašymo, kartu – kodėl Skundo VDAI dalis nebuvo persiūsta nagrinėti VVTAT per 5 darbo dienas nuo jo gavimo priežiūros institucijoje; dėl Pareiškėjo skunde nurodytų ir pažymos 2.2 punkte pacituoto VDAI veiklos aplinkybių aprašymo, kartu informuojant: 1) dėl kokių konkrečių Įstatyme nurodytų priežasčių Skundas VDAI nebuvo išnagrinėtas per 4 mėnesius; 2) ar Skundo VDAI nagrinėjimo terminas buvo pratęstas 2 mėnesiams ir apie tai pranešta Pareiškėjui Įstatyme nustatyta tvarka; 3) kokių teisiniu pagrindu vadovaujantis 2020-02-15 Skundas VDAI nebuvo išnagrinėtas per maksimalų Įstatyme nustatytą 6 mėnesių terminą (2020-12-02 Sprendimas; Skundas VDAI išnagrinėtas per 9,5 mėn.) ir dėl kokių priežasčių ir kt.;

6.2. **VVTAT**, prašydamas informuoti apie dėl VDAI persiūstos Skundo VDAI dalies nagrinėjimo rezultatus; pateikti motyvuotą nuomonę, ar Skundo VDAI dalies persiuntimo VVTAT po daugiau nei 9 mėn. aplinkybė turėjo, turės, gali turėti įtakos šios Skundo VDAI dalies

nagrinėjimo rezultatui.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

7. Iš VDAI Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

7.1. VDAI „2020-02-15 gavo Pareiškėjo 2020-02-15 Skundą VDAI (VDAI reg. Nr. 1R-1163(2.13.E) dėl galimai neteisėtų Bendrovės veiksmų.

Skunde VDAI Pareiškėjas, be kita ko, nurodė, kad 2020-01-07 į jam priklausanti elektroninio pašto adresą <...> iš skundžiamo asmens gavo du pranešimus, kuriuose siūloma naudotis „EDI sistema“ paslauga, taip pat akcijų ir kt. prenumeratos paslauga (pranešimų pabaigoje yra „baneris“ su nuoroda „Prenumeruok“). VDAI, įvertinusi tai, kad Pareiškėjui siųstuose elektroniniuose laiškuose esantis „baneris“ siunčiamas automatiškai, nepriklausomai nuo elektroninio laiško turinio ar adresato (tai patvirtina ir paties Pareiškėjo VDAI pateikti skundžiamo asmens jam siūsti pranešimai, kuriuose yra minėtas „baneris“ nepriklausomai nuo to, ar Pareiškėjui buvo siūstas laiškas dėl EDI sistemos, ar atrašoma į Pareiškėjo paklausimus), 2020-12-02 Sprendime padarė išvadą, kad „banerių“ siuntimas šiuo atveju vertintinas ne kaip tiesioginė rinkodara, o galimai kaip reklama, už kurios priežiūrą yra atsakinga VVTAT (RĮ 2 straipsnio 8 dalis, 13 straipsnis, 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą, Nuostatų 10.2, 12.2 punktai). Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktu ir 29 straipsnio 1 dalies 2 punktu, VDAI Sprendimu nutraukė Pareiškėjo Skundo VDAI dalies dėl „banerių“ siuntimo teisėtumo nagrinėjimą ir nusprendė pagal kompetenciją ją persiūsti nagrinėti VVTAT.

Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo 27 straipsnyje nustatytas 5 dienų terminas atsisakyti nagrinėti skundą yra taikomas, kai yra sprendžiamas skundo priėmimo klausimas. Tuo atveju, kai skundo nagrinėjimo metu paaiškėja, jog yra Įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2–6, 8 punktuose nurodyti pagrindai, skundo ar jo dalies nagrinėjimas nutraukiamas vadovaujantis Įstatymo 29 straipsnio 1 dalies 2 punktu. Skundo nagrinėjimo eigoje VDAI padarė išvadą, kad „banerių“ siuntimas šiuo atveju vertintinas ne kaip tiesioginė rinkodara, o galimai kaip reklama ir šio klausimo nagrinėjimas nepriklauso VDAI kompetencijai, ir priėmusi Sprendimą, 2020-12-07 raštu Nr. 2R-6130(2.13.) perdavė Pareiškėjo Skundo VDAI nagrinėjimą dalyje VVTAT“;

7.2. VDAI „2020-02-26 raštu Nr. 2R-1066(2.13) kreipėsi į Bendrovę dėl informacijos, reikalingos Skundo VDAI nagrinėjimui, pateikimo ir nustatė terminą iki 2020-03-13 atsakyti į VDAI rašte išdėstytus klausimus. VDAI 2020-03-13 gavo Bendrovės raštą su reikalinga informacija skundo nagrinėjimui (VDAI reg. Nr. 1R-1911(2.13.))“.

Pareiškėjas apie Skundo VDAI nagrinėjimo pažangą buvo informuotas 2020-05-21 raštu Nr. 2R-2593(2.13.) „Dėl skundo nagrinėjimo eigos“, kuriame:

7.2.1. Pareiškėjui suteikta pirmiau nurodyta informacija apie Skundo VDAI nagrinėjimo pažangą (vadovaujantis Įstatymo 30 straipsnio 1 dalimi);

7.2.2. buvo atkreiptas Pareiškėjo dėmesys į Įstatymo 30 straipsnio 2 dalyje nustatytą skundų nagrinėjimo 4 mėnesių terminą ir šio termino pratęsimo iki 6 mėnesių galimybes;

7.3. „2020-12-02 buvo priimtas Sprendimas, kuriuo Skundas VDAI buvo išnagrinėtas“ (Sprendimas Pareiškėjui buvo išsiūstas 2020-12-02 raštu Nr. 2R-6043(2.13).

Pareiškėjo **Skundas VDAI „nebuvo išnagrinėtas per nustatytą terminą** dėl objektyvių priežasčių, t. y. išaugusio darbo krūvio (pavyzdžiui, 2020 m. palyginti su 2019 m. gautų skundų skaičius išaugo 23 procentais, suintensyvėjo bendradarbiavimas atliekant priežiūros funkcijas su kitomis Europos Sąjungos BDAR priežiūros institucijomis, taip pat buvo atliekami sudėtingi planiniai tikrinimai, bei didelės apimties neplaniniai tikrinimai, pareikalavę itin didelių darbo laiko sąnaudų, siekiant, kad būtų apgintos didelio skaičiaus duomenų subjektų teisės), įvykusios personalo VDAI Priežiūros skyriuje kaitos (skundą nagrinėjęs vyr. specialistas nutraukė valstybės

tarnybos santykius su VDAI, taip pat 2020 m. iš Priežiūros skyriaus išėjo dar du valstybės tarnautojai), taip pat trūkstamų žmogiškųjų išteklių, neužėmus laisvų Priežiūros skyriaus valstybės tarnautojų pareigybių, neįvykus paskelbtiems konkursams (į konkursus neatvyko nė vienas kandidatas).“

8. Iš VVTAT Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

8.1. „2020-12-21 buvo priimtas sprendimas Nr. 4E-33599 „Atsisakyti pradėti pranešimo nagrinėjimo procedūrą dėl Bendrovės galimo RĮ pažeidimo“. VVTAT, įvertinusi Pareiškėjui Bendrovės elektroniniais laiškais pateiktą informaciją ir atsižvelgdama į Pareiškėjo skunde išdėstytas aplinkybes, Bendrovei pateiktus paaiškinimus bei į tai, jog VVTAT nei 2020 m., nei anksčiau nėra gavusi kitų vartotojų skundų dėl minėtos Bendrovės veiksmų siunčiant reklamą, vadovaudamasi RĮ 25 straipsnio 5 dalies 6 punktu, šiuo konkrečiu atveju nusprendė atsisakyti pradėti pranešimo nagrinėjimo procedūrą dėl galimo Bendrovės RĮ pažeidimo.

Pažymėtina, kad VVTAT įspėjo Bendrovę ir rekomendavo užtikrinti, jog reklama būtų siunčiama tik tiems vartotojams, kurie pageidauja ją gauti“;

8.2. „[...] aplinkybė, jog Skundas VDAI buvo persiųstas po daugiau nei 9 mėn., šiuo konkrečiu atveju reikšmės neturėjo, kadangi Pareiškėjo skundas buvo išnagrinėtas atsižvelgiant į visas šios konkrečios situacijos faktines aplinkybes ir Bendrovei pateikta rekomendacija / įspėjimas dėl RĮ nuostatų laikymosi.“

„RĮ 24 straipsnio 9 dalyje yra nustatyta, kad bauda ar įspėjimas gali būti skiriami ne vėliau kaip per vienus metus nuo reklamos skleidimo paskutinės dienos. ***Taigi, jeigu šiuo konkrečiu atveju būtų priimtas sprendimas pradėti nagrinėjimo procedūrą dėl galimo RĮ pažeidimo ir tyrimo metu būtų nustatytas RĮ 13 straipsnio pažeidimas, galimai galėtų būti susiduriama su problema dėl baudos skyrimo.***“

Tyrimui reikšmingi Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos įstatymai

9. Europos Sąjungos teisės aktas – 2016-04-27 *Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB* (Reglamentas (ES) 2016/67 arba BDAR) 57 str. 1 d. f punkte nustatyta:

„1. Nedarant poveikio kitoms pagal šį reglamentą nustatytoms užduotims, kiekviena priežiūros institucija savo teritorijoje: [...] f) nagrinėja skundus, kuriuos pagal 80 straipsnį pateikė duomenų subjektas arba įstaiga [...] ir tinkamu mastu tiria skundo dalyką, taip pat per pagrįstą laikotarpį informuoja skundo pateikėją apie skundo tyrimo pažangą ir rezultatus, visų pirma tais atvejais, kai būtina tyrimą arba derinti veiksmus su kita priežiūros institucija; [...]“

10. Įstatymai

10.1. *Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo* (Įstatymas):

10.1.1. 8 *straipsnis* – „1. VDAI yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga. Jos administracijos struktūrą, strateginį ir metinį veiklos planus tvirtina VDAI direktorius. 2. VDAI veikla grindžiama teisėtumo, nešališkumo, viešumo, profesionalumo atliekant savo funkcijas principais. VDAI, atlikdama Reglamente (ES) 2016/679 nustatytas priežiūros institucijos užduotis ir šiame įstatyme jai nustatytas funkcijas bei priimdama sprendimus dėl jų atlikimo, yra nepriklausoma. Jos teisės gali būti suvaržytos tik įstatymų. 3. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, Lietuvos Respublikos Seimo nariai ir kiti pareigūnai, politinės partijos ir politinės organizacijos, asociacijos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys neturi teisės VDAI, jos vadovui,

valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, daryti jokie politinio, ekonominio, psichologinio, socialinio spaudimo ar kitokio neteisėto poveikio. Kišimasis į VDAI veiklą užtraukia įstatymų nustatytą atsakomybę“;

10.1.2. *11 straipsnis* – „1. VDAI atlieka Reglamente (ES) 2016/679 nustatytas priežiūros institucijos užduotis. [...]“;

10.1.3. *23 straipsnio 1 dalis* – „Priežiūros institucija nagrinėja skundus dėl Reglamento (ES) 2016/679, šio įstatymo ir kitų įstatymų, reglamentuojančių asmens duomenų ir (ar) privatumo apsaugą, pažeidimų šių teisės aktų ir priežiūros institucijos nustatyta tvarka“;

10.1.4. *27 straipsnis* – „1. Priežiūros institucija priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą ar jo dalį ir apie tai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos praneša pareiškėjui, nurodydama atsisakymo nagrinėti skundą ar jo dalį pagrindą (pagrindus), jeigu: [...] 2) skunde nurodytų aplinkybių ar dalies jų tyrimas nepriklauso priežiūros institucijos kompetencijai; [...]. 2. Kai skunde nurodytų aplinkybių ar dalies jų tyrimas nepriklauso priežiūros institucijos kompetencijai, priežiūros institucija per šio straipsnio 1 dalyje nurodytą terminą perduoda skundą ar jo dalį kompetentingai institucijai ir apie tai praneša pareiškėjui. [...]“;

10.1.5. *29 straipsnis* – „1. Priežiūros institucija priima sprendimą nutraukti skundo ar jo dalies nagrinėjimą, jeigu nagrinėjant skundą ar jo dalį: [...] 2) paaiškėja, kad yra šio įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2–6, 8 punktuose nurodytas pagrindas (nurodyti pagrindai) atsisakyti nagrinėti skundą ar jo dalį; [...]. 2. Apie skundo ar jo dalies nagrinėjimo nutraukimą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodyto sprendimo priėmimo dienos pranešama pareiškėjui [...]“;

10.1.6. *30 straipsnis* – „1. Priežiūros institucija praneša pareiškėjui apie skundo nagrinėjimo pažangą, jei skundas ar jo dalis neišnagrinėta, ar rezultatus ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos. 2. Skundas ar jo dalis turi būti išnagrinėta ir pareiškėjui atsakyta per 4 mėnesius nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos, išskyrus atvejus, kai dėl skunde ar jo dalyje nurodytų ar nagrinėjimo metu paaiškėjusių aplinkybių sudėtingumo, informacijos apimties, skundžiamo asmens ir kitų juridinių ar fizinių asmenų vengimo vykdyti priežiūros institucijos reikalavimus, skundžiamų veiksmų tęstinio pobūdžio arba kitų objektyvių priežasčių būtina skundo ar jo dalies nagrinėjimą pratęsti. Šiais atvejais skundo ar jo dalies nagrinėjimo terminas pratęsiamas, bet ne ilgiau kaip 2 mėnesiams. Bendras skundo ar jo dalies nagrinėjimo terminas negali būti ilgesnis negu 6 mėnesiai nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos. Apie skundo ar jo dalies nagrinėjimo termino pratęsimą ir pratęsimo priežastis pranešama pareiškėjui. Skundas ar jo dalis turi būti išnagrinėta per įmanomai trumpiausią laiką“;

10.1.7. *31 straipsnis* – „5. Priežiūros institucijos sprendimas gali būti skundžiamas teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

10.2. *Viešojo administravimo įstatymo* (toliau vadinama – VAĮ):

10.2.1. *2 straipsnis* – 17. **Vidaus administravimas** – veikla, kuria užtikrinamas viešojo administravimo subjekto, turinčio viešojo juridinio asmens statusą, savarankiškas funkcionavimas (struktūros tvarkymas, dokumentų, personalo, turimų materialinių ir finansinių išteklių valdymas), kad jis galėtų atlikti viešąjį administravimą“;

10.2.2. *3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: [...] 4) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais [...]; 9) *objektyvumo*. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]“

10.3. *Reklamos įstatymo (RI) 19 straipsnis* – „1. Šiame įstatyme nustatytų reikalavimų įgyvendinimo priežiūrą, vadovaudamiesi šiuo ir kitais įstatymais, pagal kompetenciją atlieka:

1) VVTAT – dėl šio įstatymo 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13 straipsnių, 14 straipsnio [...].“

10.4. *Seimo kontrolierių įstatymo* (toliau vadinama – SKĮ):

10.4.1. *2 straipsnis* – „1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai. [...].“;

10.4.2. *12 straipsnio 1 dalis* – „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje“;

10.4.3. *17 straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai [...] priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu: [...] 3) skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai; [...] 6) padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje. [...]. 4. Jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, skundo tyrimas nutraukiamas. [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

11. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika:*

11.1. *2012-03-01 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1605/2012* – „[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999-05-11, 2004-12-13 nutarimai, 2004-11-05 išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005-05-31 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). VAĮ 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; [...]. VAĮ 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“;

11.2. *2013-10-08 sprendimas administracinėje byloje Nr. A602-1189/2013* – „Terminai sprendimo priėmimui yra skirti užtikrinti, kad administracinis procesas nebūtų pernelyg ilgai užtęsiamas, o viešojo administravimo subjektai įvykdytų jiems pavestą kompetenciją [...].“;

11.3. *2012-05-24 nutartis administracinėje byloje Nr. A520-2327/2012* – „Viešojo administravimo subjektui praleidus įstatyme ar kitame teisės akte nustatytą administracinio sprendimo priėmimo terminą, galima konstatuoti viešojo administravimo subjekto neveikimą, tai suteikia teisę asmeniui ginti savo teises kreipiantis su skundu dėl neveikimo. [...].“

12. *Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2008-03-04 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-154/2008* – „Viešojoje teisėje veikia bendrasis teisinio reguliavimo principas „galima tai, kas leista“, pagal kurį viešosios teisės subjektai negali laisvai pasirinkti savo elgesio varianto, jie turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems suteikti konkrečių įstatymų, ir savo veikloje negali peržengti šių įgalinimų ribų. Viešojo administravimo subjektų veiksmai, atlikti viršijus

įstatyminių įgalinimų (kompetencijos) ribas (*ultra vires*), yra pagrindas tokius veiksmus laikyti neteisėtais. Viešąjį administravimą vykdančių subjektų veikloje bendroji pareiga elgtis rūpestingai ir atidžiai negali būti priešpastatoma pareigai laikytis šią veiklą reglamentuojančių įstatymų reikalavimų ir juos vykdyti. Ar viešosios teisės subjektas elgėsi pakankamai rūpestingai ir atidžiai, turi būti vertinama pagal tai, kaip tiksliai jis laikėsi jo veiklą reglamentuojančių įstatymų reikalavimų.“

Tyrimo išvados

13. Apibendrinus Pareiškėjo skunde aprašytas šio tyrimo metu nagrinėtinas aplinkybes (pažymos 2 paragrafas) konstatuotina, kad Pareiškėjas skundžiasi tuo, kad:

- 13.1. Skundo VDAI dalis nepagrįstai nebuvo persiųsta VVTAT per 5 darbo dienas;
- 13.2. Skundo tyrimas buvo nepagrįstai vilkinamas.

14. Vadovaujantis / remiantis:

14.1. VAĮ (pažymos 10.2 punktas) bei teismų praktika (11.1 punktas ir 12 paragrafas):

14.1.1. VDAI (Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga) savo veikloje turi vadovautis įstatymo viršenybės, objektyvumo ir kitų principų reikalavimais, t. y., viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; ar VDAI elgėsi pakankamai rūpestingai ir atidžiai, turi būti vertinama pagal tai, kaip tiksliai ji laikėsi veiklą reglamentuojančių įstatymų reikalavimų, VDAI sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs VDAI veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs;

14.1.2. VDAI yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.);

14.1.3. VDAI tinkama vidaus administravimo veikla (pvz., personalo, turimų finansinių išteklių valdymas) turi užtikrinti VDAI viešojo administravimo funkcijų vykdymą teisės aktuose nustatyta tvarka;

14.2. BDAR (pažymos 9 paragrafas), Įstatymu (pažymos 10.1 punktas), Reklamos įstatymu (pažymos 10.3 punktas) bei teismų praktika (pažymos 11.2 ir 11.3 punktai):

14.2.1. VDAI, atlikdama teisės aktuose jai nustatytas priežiūros institucijos funkcijas (VDAI neatlieka RĮ nustatytų reikalavimų įgyvendinimo priežiūros, tai – VVTAT kompetencija) bei priimdama sprendimus dėl jų atlikimo, yra nepriklausoma, jos teisės gali būti suvaržytos tik įstatymų, veikla grindžiama teisėtumo, nešališkumo, viešumo, profesionalumo atliekant savo funkcijas principais, VDAI pagal kompetenciją nagrinėja skundus dėl BDAR, Įstatymo, reglamentuojančių asmens duomenų ir (ar) privatumo apsaugą, pažeidimų;

14.2.2. VDAI, pagal kompetenciją nagrinėdama Skundą VDAI, turėjo:

14.2.2.1. ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo Skundo VDAI gavimo dienos pranešti Pareiškėjui apie jo skundo nagrinėjimo pažangą, jei skundas ar jo dalis neišnagrinėta, arba rezultatus;

14.2.2.2. priimti sprendimą atsisakyti nagrinėti Skundo VDAI dalį ir apie tai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos pranešti Pareiškėjui, nurodydama atsisakymo nagrinėti skundą arba jo dalį pagrindą (pagrindus), jeigu Skunde VDAI nurodytų aplinkybių dalies tyrimas nepriklauso VDAI kompetencijai, perduoti Skundo dalį nagrinėti kompetentingai institucijai (šiuo atveju – VVTAT) ir apie tai pranešti Pareiškėjui.

Tuo atveju, jeigu pirmiau nurodytos aplinkybės paaiškėjo Skundo VDAI tyrimo metu (nustatytas pagrindas atsisakyti nagrinėti Skundo VDAI dalį), – priimti sprendimą nutraukti Skundo VDAI dalies nagrinėjimą, apie tai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nurodyto sprendimo

priėmimo dienos pranešti Pareiškėjui;

14.2.2.3. Skundą VDAI išnagrinėti per 4 mėnesius nuo Skundo VDAI gavimo VDAI dienos (terminai sprendimo priėmimui yra skirti užtikrinti, kad administracinis procesas nebūtų pernelyg ilgai užtęsimas, o viešojo administravimo subjektai įvykdytų jiems pavestą kompetenciją);

14.2.2.4. tuo atveju, jeigu dėl Skunde VDAI ar jo dalyje nurodytų ar nagrinėjimo metu paaiškėjusių aplinkybių sudėtingumo, informacijos apimtys, skundžiamo asmens ir kitų juridinių ar fizinių asmenų vengimo vykdyti VDAI reikalavimus, skundžiamų veiksmų tęstinio pobūdžio arba kitų objektyvių priežasčių būtina Skundo VDAI nagrinėjimą pratęsti – Skundo VDAI nagrinėjimo terminą pratęsti ne ilgiau kaip 2 mėnesiams, apie Skundo VDAI nagrinėjimo termino pratęsimą ir pratęsimo priežastis pranešant Pareiškėjui.

Skundas VDAI turėjo būti išnagrinetas per įmanomai trumpiausią laiką, bendras Skundo VDAI nagrinėjimo terminas negalėjo būti ilgesnis negu 6 mėnesiai nuo skundo gavimo VDAI dienos (Įstatymas nenustato išimčių dėl maksimalaus skundo nagrinėjimo termino taikymo).

VDAI praleidus Įstatyme nustatytą Sprendimo priėmimo terminą, yra teisinis pagrindas konstatuoti VDAI neveikimą;

14.2.3. VDAI Sprendimas dėl Skundo VDAI tyrimo rezultatų (šiuo atveju – dėl Skundo VDAI dalies persiuntimo nagrinėti VVTAT, pvz., kartu patikrinant Pareiškėjo nurodomas aplinkybes dėl galimybės persiųsti Skundo VDAI dalį pagal kompetenciją nagrinėti VVTAT per 5 darbo dienas) gali būti skundžiamas teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka;

14.3. SKĮ (pažymos 10.4 punktas):

14.3.1. biurokratizmas – tai tokia pareigūno veika, kai vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises ir t. t.), nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai;

14.3.2. tuo atveju, jeigu tyrimo metu paaiškėja, kad skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai, jeigu Seimo kontrolierius padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje, skundo (jo dalies) tyrimas nutraukiamas.

15. Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad VDAI, nagrinėdama Skundą VDAI:

15.1. pagrįstai atsižvelgė į VDAI kompetenciją nagrinėti šio skundo dalį dėl galimo RĮ pažeidimo, įvykdė Įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje nustatytą pareigą informuoti Pareiškėją apie Skundo VDAI nagrinėjimo pažangą, tačiau nesilaikė Įstatyme nustatyto tokios informacijos pateikimo termino, t. y., informaciją pateikė vėliau nei per 3 mėnesius nuo Skundo VDAI gavimo institucijoje dienos 2020-05-21 raštu (2020-02-15 gautas Skundas VDAI; pažymos 5.2 ir 7.2 punktai);

15.2. apie Skundo VDAI dalies tyrimo nutraukimą ir persiuntimą pagal kompetenciją nagrinėti VVTAT pranešė Pareiškėjui Sprendimo priėmimo dieną, t. y., per Įstatyme nustatytą terminą (VDAI 2020-12-02 raštu; pažymos 7.3 punktas).

Pažymėtina, kad Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytos aplinkybės, susijusios su šios Sprendimo dalies teisėtumu, pagrįstumu, kaip nustatyta Įstatyme, nagrinėtinos teisme;

15.3. Skundo VDAI nustatyta tvarka neišnagrinėjo per 4 mėnesius (2020-12-02 Sprendimas dėl 2020-02-15 Skundo VDAI; pažymos 5.2 punktas);

15.4. nepateikė duomenų apie tai, kad Skundo VDAI nagrinėjimo terminas Įstatymo 30 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka būtų buvęs pratęstas iki 6 mėnesių (VDAI 2020-05-21 raštu, t. y., dar nepasibaigus 4 mėnesių Skundo VDAI nagrinėjimo terminui, Pareiškėjas nebuvo informuotas apie Skundo VDAI nagrinėjimo termino pratęsimą iki 6 mėnesių (bei konkrečias termino pratęsimo priežastis; VDAI 2020-03-13 gavo Bendrovės informaciją, reikalingą Skundo VDAI nagrinėjimui), VDAI tik atkreipė Pareiškėjo dėmesį į Įstatymo nuostatas dėl skundų

nagrinėjimo terminų ir šių terminų pratęsimo galimybės (pažymos 7.2 punktas);

15.5. Skundo VDAI neišnagrinėjo ir per Įstatyme nustatytą maksimalų 6 mėnesių skundų nagrinėjimo terminą, Sprendimas dėl šio skundo, pažeidžiant Įstatymo reikalavimus, buvo priimtas per ilgesnį nei 9 mėnesių laikotarpį nuo Skundo VDAI gavimo dienos (2020-12-02 Sprendimas dėl 2020-02-15 Skundo VDAI; pažymos 5.2 punktas).

Pažymėtina, kad VDAI šio tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateikti paaiškinimai dėl Skundo VDAI neišnagrinėjimo laiku priežasčių (pažymos 7.3 punktas) neatitinka teisės aktų reikalavimų, nes dėl objektyvių priežasčių Skundo VDAI nagrinėjimo terminą buvo galima pratęsti tik iki 6 mėnesių.

Be to, manytina, kad jau ne vieneri metai VDAI Seimo kontrolieriui yra nurodomos skundų neišnagrinėjimo per Įstatyme nustatytus terminus priežastys (didelis darbo krūvis, personalo stoka ir pan.), nors Įstatyme nustatyti skundų nagrinėjimo terminai buvo pakeisti į ilgesnius (vietoje maksimalaus 4 mėnesių skundų nagrinėjimo termino nustatytas maksimalus 6 mėnesių terminas), kelia pagrįstų abejonių dėl pagrindo jas laikyti objektyviomis priežastimis. Pažymėtina, kad pasikartojantys asmenų teisių į gerą viešąjį administravimą pažeidimai VDAI (Įstatyme nustatyti asmenų skundų nagrinėjimo terminų pažeidimai) negali būti pateisinami VDAI vidaus administravimo veiklos organizavimo aplinkybėmis, t. y., tinkama VDAI vidaus administravimo veikla (personalo, turimų finansinių išteklių valdymas) turi užtikrinti VDAI viešojo administravimo funkcijų vykdymą teisės aktuose nustatyta tvarka;

15.6. Įstatymo reikalavimų nagrinėjant Skundą VDAI nesilaikymas laikytinas Sprendimo priėmimo vilkinimu, VDAI nepagrįstu neveikimu bei Pareiškėjo teisių į gerą viešąjį administravimą pažeidimu.

Be to, atkreiptinas dėmesys į tai, kad, pagal VVTAT šio tyrimo metu pateiktą informaciją, „jeigu šiuo konkrečiu atveju [VVTAT] būtų priimtas sprendimas pradėti nagrinėjimo procedūrą dėl galimo RĮ pažeidimo ir tyrimo metu būtų nustatytas RĮ 13 straipsnio pažeidimas, galimai galėtų būti susiduriama su problema dėl baudos skyrimo“, nes RĮ 24 straipsnio 9 dalyje yra nustatyta, kad bauda ar įspėjimas gali būti skiriami ne vėliau kaip per vienus metus nuo reklamos skleidimo paskutinės dienos (Skundo VDAI dalis, kurioje skundžiamasi 2020-01-07 Pareiškėjui atsiųstais pranešimais, persiųsta nagrinėti 2020-12-02 Sprendimu; pažymos 5.2 ir 8.2 punktai).

16. Apibendrinus pirmiau padarytas išvadas, konstatuotina, kad:

16.1. vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktu ir 4 dalimi (jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje, skundo tyrimas nutraukiamas) Pareiškėjo skundo dalies dėl VDAI pareigūnų veiklos (neveikimo) Skundo VDAI dalies nagrinėjimo nutraukimo ir persiuntimo nagrinėti pagal kompetenciją VVTAT klausimais **tyrimas nutrauktinas**;

16.2. vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu Pareiškėjo skundo dalis dėl VDAI pareigūnų veiklos (neveikimo) Skundo VDAI nagrinėjimo terminų klausimais **pripažintina pagrįsta**.

17. **Kartu Seimo kontrolierius atkreipė dėmesį į tai, kad:**

17.1. ir anksčiau, atlikus Pareiškėjo bei kitų asmenų skundų tyrimus, VDAI ne kartą buvo teiktos rekomendacijos dėl skundų nagrinėjimo terminų laikymosi bei papildomų teisinių ir organizacinių priemonių taikymo tam, kad būtų užtikrinta tinkama VDAI pareigūnų veikla ir Įstatymo reikalavimų laikymasis (pvz., 2019-02-25 Nr. 4D-2018/1-1481, 2019-05-27 Nr. 384 ir kt.).

Be to, Seimo kontrolierius 2019-02-25 pažymoje Nr. 4D-2018/1-1481:

17.1.1. apibendrinęs 2019-01-31 susitikimo su VDAI atstovais rezultatus, pažymėjo, kad, „Atsižvelgiant į minėto susitikimo metu VDAI pateiktą poziciją (paaiškinimus), Seimo kontrolieriui kilo abejonių, ar pasitarimo metu aptartos VDAI vidaus administravimo (pastaruoju metu itin

išaugusio skundų skaičiaus, žmogiškųjų išteklių, darbo organizavimo) problemos artimiausiu metu bus išspręstos (operatyviai sprendžiamos) iš esmės. Nors 2018-06-30 priėmus Įstatymo pakeitimo įstatymą [...], kuris įsigaliojo 2018-07-16, **buvo įtvirtinti ilgesni skundų nagrinėjimo VDAI terminai, Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, reikalingos papildomos teisinės ir organizacinės priemonės VDAI veiklai viešojo administravimo srityje gerinti**“;

17.1.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybei rekomendavo: „atkreipti dėmesį į pažymoje išdėstytas problemas; prireikus, imtis teisinių ir (ar) organizacinių priemonių VDAI veiklai gerinti“ (toliau vadinama – Rekomendacija);

17.2. **Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, vykdydama 2019-03-07 Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio rezoliucija (prireikus pagal kompetenciją imtis veiksmų siekiant spręsti Seimo kontrolieriaus nustatytas problemas), 2019-04-03 raštu Nr. (1.18E) 7R-2156 informavo Seimo kontrolierių apie Rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus**, be kita ko, pažymėdama:

17.2.1. „**Teisingumo ministerijai žinomi sunkumai, su kuriais pastaraisiais metais susiduria VDAI**. Atsižvelgiant į tai, dar 2015 m. pabaigoje VDAI buvo padidintas leistinas pareigybių skaičius nuo 30 iki 32“;

17.2.2. „Teisingumo ministerija taip pat aktyviai rėmė VDAI siekį padidinti jai skiriamus biudžeto asignavimus (nuo 2018 m. **VDAI papildomai skirta 364 tūkst. eurų**)“;

17.2.3. „Tačiau, kaip matyti ir iš VDAI rašte pateikiamos informacijos, vien tik šios priemonės – etatų ir skiriamų asignavimų didinimas – pačios savaime **nėra pakankamos siekiant užtikrinti, kad VDAI gaunami skundai būtų išnagrinėti įstatymuose nustatytais terminais**“;

17.2.4. „Tikimės, kad **nuo šių metų [2019 m.] sausio 1 d. įsigaliojusio Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos sudarys palankesnes sąlygas sukomplektuoti VDAI žmogiškuosius išteklius** ir motyvuoti juos dirbti valstybės tarnyboje“;

17.2.5. „**Tuo pačiu pripažįstame, kad išaugusios VDAI darbų apimtys, o ypač – skundų nagrinėjimo apimtys diktuoja poreikį peržiūrėti esamus skundų nagrinėjimo VDAI procesus**“;

17.2.6. „Atsižvelgiant į tai, teisingumo ministro 2019-02-28 įsakymu Nr. 1R-90 patvirtintame VDAI 2019–2021 metų strateginiame veiklos plane vienas iš VDAI veiklos prioritetų yra VDAI vykdomos asmens duomenų tvarkymo priežiūros veiklos peržiūra ir tobulinimas. Įgyvendindama šį prioritetą VDAI 2019 m. veiklos plane yra numaciusi atlikti skundų nagrinėjimo veiklos procesų analizę ir **pateikti pasiūlymus dėl skundų nagrinėjimo veiklos procesų tobulinimo (terminas – 2019 m. III–IV ketvirtis)**. Preliminarias išvalgas dėl galimų teisinio reguliavimo tobulinimo kryptių VDAI pateikė Teisingumo ministerijai 2019-03-27 rašte Nr. 2R-1588 (1.29.)“.

VDAI nuomone, „**reikalingi tam tikri Įstatymo nuostatų, reglamentuojančių skundų nagrinėjimo procedūrą, pakeitimai**. Manome, kad būtų tikslinga: 1. Įstatyme įtvirtinti, kad VDAI, gavusi skundą, pirmiausiai imasi priemonių sutaikinti duomenų subjektą su skundžiamu asmeniu, jeigu, institucijos nuomone, taikus susitarimas yra įmanomas. Tokiu atveju skundo nagrinėjimas būtų nutraukiamas. Nepavykus pasiekti taikaus susitarimo, skundo nagrinėjimas būtų atliekamas iš esmės. 2. Šiuo metu galiojančio Įstatymo 31 straipsnio 1 dalis numato, kad skundo nagrinėjimas yra baigiamas arba sprendimu pripažinti skundą ar jo dalį pagrįsta, arba atmesti skundą ar jo dalį. Šis teisinis reguliavimas įpareigoja VDAI nustatinėti faktus dėl kiekvieno duomenų subjekto skunde nurodyto teiginio, kas neretai lemia begalinį susirašinėjimą su įvairiais subjektais, nors tai neturi lemiamos reikšmės efektyviam duomenų subjekto teisių apgynimui. Neretai pareiškėjo teisėms apginti būtų pakankama pasinaudoti VDAI įgaliojimais, pavyzdžiui, įpareigoti skundžiamą asmenį suderinti atliekamą asmens duomenų tvarkymą su BDAR, ir tokiu būdu pabaigti skundo nagrinėjimą, ko duomenų subjektai paprastai ir tikisi iš VDAI – greito ir efektyvaus veikimo. Atsižvelgiant į tai, siūlytina inicijuoti Įstatymo 31 straipsnio 1 dalies keitimą, numatant, kad VDAI, išnagrinėjusi skundą, priima sprendimą tenkinti arba netenkinti duomenų subjekto prašymo. 3. Keisti Įstatymo 30 straipsnio 2 dalyje numatytus skundų nagrinėjimo terminus. Šiuo atveju

pažymėtina, kad BDAR skundų nagrinėjimo terminų nenustato, tik 78 straipsnio 2 dalyje įtvirtina priežiūros institucijos pareigą per tris mėnesius informuoti duomenų subjektą apie skundo nagrinėjimo pažangą arba rezultatus. Pastebėtina, kad perspektyvoje, tikėtina, atvejai, dėl kurių bus pateikiami skundai, bus vis sudėtingesni, įvertinant technologijų, naudojamų asmens duomenų tvarkymui, pažangą, todėl reikalaus daugiau laiko jų teisiniam įvertinimui. Siekiant nepažeisti teisėtų tiek duomenų subjektų, tiek duomenų valdytojų lūkesčių, **siūlytina keisti Įstatyme numatytus terminus, pavyzdžiui, numatant 2 metų terminą**. Kaip alternatyva šiam siūlymui, galėtų būti **Įstatymo 30 straipsnio 2 dalies pakeitimas, numatant kitą termino atskaitos tašką – ne skundo gavimo VDAI dieną, bet, pavyzdžiui, visos skundai išnagrinėti reikalingos informacijos gavimo VDAI dieną**. 4. Keisti Įstatymo 26 straipsnyje įtvirtintus terminus, numatant bendrą 5 darbo dienų terminą tiek skundo priėmimui, tiek sprendimui atsisakyti nagrinėti skundą priėmimui“;

17.2.7. „**konkretūs Įstatymo pakeitimai galėtų būti parengti ir pateikti Vyriausybei tik įvertinus VDAI atliekamos analizės duomenis, taip pat išnagrinėjus kitų Europos Sąjungos valstybių narių geriausių praktiką nagrinėjant asmenų skundus dėl jų teisių į asmens duomenų apsaugą pažeidimus**“;

17.3. VDAI, informuodama apie Seimo kontrolieriaus 2020-02-06 pažymoje Nr. 4D-2020/1-146 VDAI pateiktos rekomendacijos dėl skundų nagrinėjimo terminų laikymosi rezultatus, be kita ko, 2020-03-17 rašte Nr. 2R-1446(2.13) pažymėjo, kad „**Šiuo metu VDAI yra pateikusi Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai pasiūlymą dėl Įstatymo pakeitimo**“;

17.4. be to, Teisingumo ministerija **2021-01-19** gavusi Ministrės Pirmininkės pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerės rezoliucija, kuriame prašoma išnagrinėti Seimo kontrolieriaus 2021-01-12 rašte Nr. 4D-2021/1-14/3D-98 pateiktas rekomendacijas dėl VDAI veiklos viešojo administravimo srityje gerinimo, **2021-02-04** raštu Nr. (1.18E)7R-609 Seimo kontrolierių informavo:

„[...] **Teisingumo ministerijai žinomi su skundų nagrinėjimu susiję sunkumai, su kuriais pastaraisiais metais susiduria VDAI**. Nuo 2016 metų ženkliai padidėjo ir toliau didėja asmenų skundų dėl asmens duomenų apsaugos reikalavimų pažeidimų skaičius (2016 m. Inspekcija gavo 444 skundus, 2017 m. – 480 skundų, 2018 m. – jau **859** skundus, 2019 m. – 881 skundą, o 2020 m. – 1083 skundus), nagrinėjami atvejai tapo sudėtingesni, reikalaujantys didelės apimties duomenų analizės, naujų technologijų veikimo analizės ir įvertinimo, didelių žmogiškųjų, techninių bei laiko išteklių, be to, padaugėjo atvejų, kai tenka nagrinėti skundus ar atlikti tyrimus bei patikrinimus taikant BDAR įtvirtintą bendradarbiavimo ir nuoseklumo užtikrinimo mechanizmą, t. y. tyrimų veiksmus ir priimamus sprendimus tarpusavyje koordinuoti su kitomis Europos Sąjungos duomenų apsaugos priežiūros institucijomis. **Todėl VDAI daugeliu atveju negali tinkamai išnagrinėti skundų bei atlikti tyrimų ar patikrinimų per Įstatyme įtvirtintus terminus**.

Įvertinusi VDAI pateiktus pasiūlymus dėl skundų nagrinėjimo veiklos procesų tobulinimo, taip pat išnagrinėjus kitų Europos Sąjungos valstybių narių geriausių praktiką nagrinėjant asmenų skundus dėl jų teisių į asmens duomenų apsaugą pažeidimus, Teisingumo ministerija 2020 m. parengė ir pateikė derinti visuomenei ir suinteresuotoms institucijoms Įstatymo Nr. I-1374 12, 15, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32 straipsnių, Įstatymo priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 14¹, 28¹ straipsniais įstatymo projektą [toliau citatose ir tekste vadinama – Įstatymo projektas], kurio vienas pagrindinių tikslų – tobulinti VDAI [...] skundų dėl asmens duomenų apsaugos reikalavimų pažeidimų nagrinėjimo bei tyrimų ir (ar) patikrinimų atlikimo tvarką. Siekiant šio tikslo buvo siūloma, be kita ko, ilginti skundų nagrinėjimo bei tyrimų ir (ar) patikrinimų atlikimo terminus, pakeisti skundų nagrinėjimo procedūras, reglamentuoti skundą pateikusio asmens ir skundžiamo asmens sutaikinimo procedūrą priežiūros institucijos iniciatyva. Tačiau Įstatymo projekto derinimo metu Teisingumo ministerija sulaukė Seimo kontrolieriaus pastabų dėl skundų nagrinėjimo bei tyrimų ir (ar) patikrinimų atlikimo terminų ilginimo“ (Seimo kontrolieriaus 2020-07-20 raštas Nr. 1/3D-1957).

„*Pagarba asmens teisėms ir laisvėms yra vienas iš Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje*, patvirtintoje 2020-12-11 Seimo nutarimu Nr. XIV-72 (toliau – Vyriausybės programa), nurodytų teisėkūros prioritetų. Vyriausybės programoje taip pat įtvirtintas siekis tinkamai įgyvendinti asmens duomenų apsaugą.

Atsižvelgdama į tai, Teisingumo ministerija kaip vieną iš Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo priemonių planuoja inicijuoti viešąsias konsultacijas dėl Įstatymo peržiūros, siekiant įvertinti jo veikimą, galimas reguliavimo spragas ir užtikrinti Europos Sąjungos teisės įgyvendinimą. Peržiūros metu ketinama įvertinti tiek aukščiau minėto projekto derinimo metu gautas pastabas, tiek ir naujai identifikuojamas problemas. Numatomas viešųjų konsultacijų terminas – 2021 m. III ketvirtis – 2022 m. III ketvirtis.

Atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus dėl Įstatymo projekto pateiktas pastabas ir siekiant išsamiai išnagrinėti [...] pateiktas rekomendacijas dėl VDAI veiklos viešojo administravimo srityje, susijusios su skundų išnagrinėjimu teisės aktų nustatytais terminais, gerinimo bei priimti sprendimus dėl tinkamiausių esamų problemų sprendimo priemonių, būtina turėti daugiau aktualios ir detalesnės su skundų VDAI nagrinėjimu ir tyrimų atlikimu susijusios informacijos.

Todėl 2021-02-01 Teisingumo ministerija kreipėsi į VDAI dėl aukščiau nurodytos informacijos, taip pat aktualių VDAI pasiūlymų dėl galimo VDAI veiklos viešojo administravimo srityje gerinimo pateikimo.

Įvertinusi VDAI pateiktą informaciją ir pasiūlymus, išanalizavusi visas galimas teises ir organizacines priemones dėl VDAI veiklos viešojo administravimo srityje dėl skundų išnagrinėjimo teisės aktų nustatytais terminais gerinimo, *Teisingumo ministerija apie nagrinėjimo rezultatus ir priimtus sprendimus papildomai informuos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių“;*

17.5. Seimo kontrolieriaus 2020-07-20 rašte Nr. 1/3D-1957 (dėl Įstatymo projekto derinimo), be kita ko, pažymėta:

„Vienas iš esminių siūlomų Įstatymo pakeitimų yra susijęs su VDAI funkcija – nagrinėti duomenų subjektų skundus dėl jų asmens duomenų pažeidimų, t. y. siūloma nustatyti ilgesnius pažeidimų tyrimų, skundų nagrinėjimo terminus – net iki 15 mėnesių.

Teigtina, kad toks pakeitimas neatitinka BDAR tikslų ir nuostatų. Atkreiptinas dėmesys, kad BDAR sudaromos sąlygos palengvinti duomenų subjekto naudojimąsi savo teisėmis pagal šį reglamentą ir užtikrinti operatyvų pažeidimų pašalinimą.

Seimo kontrolierius, įvertinęs gautų skundų ir atliktų tyrimų informaciją, ne kartą konstatavo, kad VDAI nesusėja (dėl skundų gausos, darbo organizavimo problemų ir kt.) išnagrinėti skundų pagal šiuo metu Įstatyme įtvirtintą reglamentavimą, t. y. per 6 mėnesius. Pastebėtina, kad Seimo kontrolieriaus žinomais atvejais asmens duomenų pažeidimai, dėl kurių buvo pateikti ir ilgai nagrinėjami skundai VDAI, daugeliu atvejų buvo įvykdyti pasitelkiant įvairias informacines technologijas. Manytina, kad, atsižvelgiant į informacinių technologijų raidos spartą, numatomas (iki 15 mėnesių) pažeidimų tyrimų, skundų nagrinėjimo terminas neužtikrintų operatyvumo, kurio, kaip nurodoma projektų paketo dokumentuose, yra siekiama, ir nederėtų su bendroju skundų išnagrinėjimo per įmanomai trumpiausią laiką principu (Įstatymo 30 straipsnio 2 dalis).

Paminėtina, kad Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje akcentuojama, jog procedūriniai terminai sprendimo priėmimui yra skirti užtikrinti, kad administracinis procesas nebūtų pernelyg ilgai užtęsiamas, o viešojo administravimo subjektai įvykdytų jiems pavestą kompetenciją (žr.: 2013-10-08 sprendimą administracinėje byloje Nr. A602-1189/2013). [...]. *Siūlomais pakeitimais yra sudaromos prielaidos nepagrįstai užtęsti administracinį procesą, dėl to gali susidaryti situacija, kad ilgą laiką bus tęsiama veikla, kuria pažeidžiamos duomenų subjekto teisės, kad nebus nutrauktas asmens duomenų pažeidimas, kad taps nebeįmanoma surinkti įrodymų, būtinų skundo dėl asmens duomenų pažeidimo tyrimui* ir pan. Įvertinus tai, kad Įstatymo projekte siūlomi net iki 15 mėnesių galintys trukti tyrimų atlikimo, skundų nagrinėjimo terminai, be

to, numatoma VDAI teisė nepradėti tyrimo (savo iniciatyva), jeigu nuo pažeidimo praėję daugiau nei 2 metai, svarstytinas tokio VDAI tyrimo efektyvumas, rezultatyvumas. Todėl manytina, kad tuo atveju, jeigu būtų nustatytas iki 15 mėnesių galintis trukti VDAI tyrimas, duomenų subjekto teisė kreiptis į VDAI dėl pažeidimo ištyrimo ir nutraukimo, ***duomenų subjekto teisių apsauga taptų deklaratyvia nuostata, neužtikrinančia realios jo teisių apsaugos, neatitinkančia teisinės valstybės, teisėtų lūkesčių apsaugos principų, o tai gali pakirsti asmens pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis.*** [...]. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad teisinės valstybės principas taip pat būtų pažeistas, jeigu teisiniu reguliavimu būtų sudarytos prielaidos atsakingam už teisės pažeidimą subjektui išvengti atsakomybės. [...]. Kita vertus, teisėtų lūkesčių apsaugos principas suponuoja reikalavimą paisyti ir pažeidimu įtariamo asmens teisėtų interesų nepatirti per ilgai trunkančio proceso, nepagrįstai ilgo jo teisių suvaržymo, o valstybė turi pareigą nustatyti tokį reguliavimą, kuris nesudarytų prielaidų procesą užžėsti. Todėl abejotina, ar įstatymo pakeitimo projekte siūlomi nustatyti skundo nagrinėjimo ir tyrimo atlikimo terminai atitinka duomenų valdytojo, duomenų tvarkytojo interesus administracinės procedūros (skundo nagrinėjimo, tyrimo atlikimo) koncentruotumo, operatyvumo prasme. [...]. Be to, tokie ilgi, kaip siūloma Įstatymo pakeitimo projekte, skundų nagrinėjimo, tyrimų atlikimo terminai nedera kitų institucijų, nagrinėjančių asmenų skundus ne teismo tvarka, kontekste (pvz., Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, Valstybinės energetikos reguliavimo tarnybos, Konkurencijos tarybos ir kt.).

Įvertinus tai, kas išdėstyta, svarstytina, ar pasirinkta šios problemos sprendimo priemonė (terminų pailginimas iki 15 mėnesių visų VDAI atliekamų skundų nagrinėjimo, tyrimų atvejais) yra tinkama tiek duomenų subjekto teisių apsaugos efektyvumo, tiek tyrimų operatyvaus atlikimo prasme. Be to, kaip minėta, tai neatitinka konstitucinio teisėtų lūkesčių apsaugos ir gero viešojo administravimo principų. [...].

Taigi ***padidėjęs VDAI gaunamų skundų skaičius ir žmoniškųjų išteklių problemos nesukuria prielaidų tam, kad būtų ilginami skundų nagrinėjimo, tyrimų atlikimo terminai. Paminėtina ir tai, kad projektų paketo dokumentuose nėra pateikta informacijos, kuriose srityse ir dėl kokių pažeidimų VDAI gaunama daugiausia skundų, kuriose srityse ir dėl kokių priešasčių skundų nagrinėjimas, tyrimų atlikimas užsitęsia, ar VDAI taikomos priemonės yra pakankamos, efektyvios, savalaikės ir pan.*** Todėl siūlytina papildomai detaliau išanalizuoti esamą situaciją, kad būtų nustatyta, ar pailgintas skundų nagrinėjimo, tyrimų atlikimo VDAI terminas visais atvejais yra pagrįsta ir tikslui pasiekti tinkama priemonė, užtikrinanti tiek duomenų subjekto teisių apsaugos tinkamą režimą, tiek laiku atliktą pažeidėjo nustatymą ir pažeidimų šalinimą.“

18. Atsižvelgus į tai, kad:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 22 straipsnyje nustatyta: „Vyriausybė: [...] 3) įgyvendina Vyriausybės programą, tvirtina Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planą ir prioritetinių darbų sąrašą, koordinuoja ministerijų ir Vyriausybės įstaigų [...] veiklą; [...]; 9) tvirtina [...] Vyriausybės įstaigų [...] nuostatus [...]“;

- „Pagarba asmens teisėms ir laisvėms yra vienas iš Vyriausybės programoje nurodytų teisėkūros prioritetų. Vyriausybės programoje taip pat įtvirtintas siekis tinkamai įgyvendinti asmens duomenų apsaugą“;

- pagal šio tyrimo metu gautas VDAI veiklos problemų sprendimo aplinkybes – VDAI buvo didinamas finansavimas, pareigybių skaičius, Įstatyme nustatyti ilgesni skundų nagrinėjimo terminai, tačiau skundų nagrinėjimo terminų laikymosi problema išlieka (VDAI ir 2020 metais pažeidė skundų nagrinėjimo terminus);

- Teisingumo ministerija tiek 2019, tiek 2021 metų raštuose teigia tą patį, kad jai yra „žinomi su skundų nagrinėjimu susiję sunkumai, su kuriais pastaraisiais metais susiduria VDAI“, 2021 metais daro išvadą, kad VDAI daugeliu atveju negali tinkamai išnagrinėti skundų bei atlikti tyrimų ar patikrinimų per Įstatyme įtvirtintus terminus, nes „Nuo 2016 metų ženkliai padidėjo ir

toliau didėja asmenų skundų dėl asmens duomenų apsaugos reikalavimų pažeidimų skaičius“, „nagrinėjami atvejai tapo sudėtingesni, reikalaujantys didelės apimties duomenų analizės, naujų technologijų veikimo analizės ir įvertinimo, didelių žmogiškųjų, techninių bei laiko išteklių“, „padaugėjo atvejų, kai tenka nagrinėti skundus ar atlikti tyrimus bei patikrinimus taikant BDAR įtvirtintą bendradarbiavimo ir nuoseklumo užtikrinimo mechanizmą“.

Pažymėtina, kad šios Teisingumo ministerijos išvados galimai nėra pagrįstos objektyviu nepriklausomu VDAI veiklos vertinimu įstatymų nustatyta tvarka;

- Teisingumo ministerija, planuodama inicijuoti viešąsias konsultacijas dėl Įstatymo peržiūros, siekiant įvertinti jo veikimą, galimas reguliavimo spragas ir užtikrinti Europos Sąjungos teisės įgyvendinimą, įvertinti tiek Įstatymo projekto derinimo metu gautas pastabas, tiek ir naujai identifikuojamas problemas, nenurodo, kad kartu bus siekiama objektyviai, įstatymų nustatyta tvarka įvertinti VDAI veiklą, atideda informacijos itin aktualios problemos sprendimui surinkimą iki 2022 m. III ketvirčio (taigi, lieka neaiškus ir pačios problemos sprendimo iš esmės terminas);

- Teisingumo ministerija, pripažindama, kad, siekiant išsamiai išnagrinėti Seimo kontrolieriaus pastabas dėl Įstatymo projekto bei rekomendacijas dėl VDAI veiklos viešojo administravimo srityje, susijusios su skundų išnagrinėjimu teisės aktų nustatytais terminais, gerinimo bei priimti sprendimus dėl tinkamiausių esamų problemų sprendimo priemonių, būtina turėti daugiau aktualios ir detalesnės su skundų VDAI nagrinėjimu ir tyrimų atlikimu susijusios informacijos, taip pat nepateikia duomenų, kad būtų imtasi priemonių nepriklausomam VDAI veiklos (kartu ir pateikiamų duomenų, informacijos) įvertinimui;

- 2021 metais (problemai neišnykstant jau ne vieneri metai) kartotinai kreipiasi į suinteresuotą instituciją, galimai susiduriančią su veiklos organizavimo problemomis, dėl aktualios ir detalesnės su skundų VDAI nagrinėjimu ir tyrimų atlikimu susijusios informacijos pateikimo, bet nesiima priemonių atlikti nepriklausomą VDAI veiklos vertinimą;

- Seimo kontrolierius ne kartą teikė rekomendacijas VDAI dėl skundų nagrinėjimo veiklos tobulinimo, taip pat organizavo susitikimus su VDAI atstovais ir pan.,

- Seimo kontrolierius 2020-07-20 rašte, kaip nurodyta pirmiau, yra pažymėjęs, kad „padidėjęs VDAI gaunamų skundų skaičius ir žmogiškųjų išteklių problemos nesukuria prielaidų tam, kad būtų ilginami skundų nagrinėjimo, tyrimų atlikimo terminai“, „siūlytina papildomai detaliau išanalizuoti esamą situaciją, kad būtų nustatyta, ar pailgintas skundų nagrinėjimo, tyrimų atlikimo VDAI terminas visais atvejais yra pagrįsta ir tikslui pasiekti tinkama priemonė, užtikrinanti tiek duomenų subjekto teisių apsaugos tinkamą režimą, tiek laiku atliktą pažeidėjo nustatymą ir pažeidimų šalinimą“.

- Seimo kontrolieriui iki šiol nėra pateikti duomenys apie tai, kad, ilgą laiką tęsiantis VDAI veiklos problemai dėl skundų tyrimų terminų pažeidimų, pvz., 2019–2021 metais, būtų buvęs atliktas nepriklausomas išorinis VDAI veiklos auditas, kurio rezultatai įstatymų nustatyta tvarka patvirtintų arba paneigtų nuomonę, kad tik objektyvios aplinkybės jau ne vieneri metai lemia VDAI asmenų teisių į gerą viešąjį administravimą pažeidimus (pažymos 17.4 punktas), -

manyta, kad yra tikslinga *rekomenduoti Lietuvos Respublikos Vyriausybei inicijuoti nepriklausomą VDAI veiklos auditą ir, remiantis šio audito bei viešųjų konsultacijų dėl Įstatymo peržiūros rezultatais, naujos informacijos ir pasiūlymų dėl skundų išnagrinėjimo teisės aktų nustatytais terminais gerinimo analize, pasirinkti efektyviausias priemones, kurios užkirstų kelią ne vieneri metai besitęsiantiems asmenų teisių į gerą viešąjį administravimą pažeidimams, kartu užtikrintų tinkamą duomenų subjekto teisių apsaugą ir konstitucinio valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms principo tinkamą įgyvendinimą.*

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

19. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X skundo dalies dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) Skundo VDAI dalies nagrinėjimo nutraukimo ir persiuntimo nagrinėti pagal kompetenciją VVTAT klausimais tyrimą nutraukti.

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X skundo dalį dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) VDAI pareigūnų veiklos (neveikimo) Skundo VDAI nagrinėjimo terminų laikymosi klausimais pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

21. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 6 ir 17 punktais Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius rekomenduoja:

21.1. *Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos vadovui* – informuoti, kokių konkrečių priemonių 2021 metais ėmėsi, kad asmenų skundai būtų nagrinėjami Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme nustatytais terminais;

21.2. *Lietuvos Respublikos Vyriausybei* – inicijuoti nepriklausomą Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos veiklos auditą ir, remiantis šio audito, viešųjų konsultacijų dėl Įstatymo peržiūros rezultatais, naujos informacijos ir pasiūlymų dėl skundų išnagrinėjimo teisės aktų nustatytais terminais gerinimo analize, pasirinkti efektyviausias priemones, kurios užkirstų kelią ne vieneri metai besitęsiantiems asmenų teisių į gerą viešąją administravimą pažeidimams, kartu užtikrintų tinkamą duomenų subjektų teisių apsaugą ir konstitucinio valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms principo tinkamą įgyvendinimą.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y. ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas